

Előfizetési árak:
 Egész évre ..... 12 frt.
 Félévre ..... 6 -
 Negyedévre ..... 3 -
 Egy hónapra ..... 1 -
 Egyes szám 4 kr

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyom-
 dásza Nagybecskerek. Uri-
 utca 276. sz. nová az
 előfizetések és a lap szét-
 küldésére vonatkozó felszám-
 lások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda
 Nagybecskerek.
 Ferencz-József-tér.
 Bauer-féle ház
 nová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény
 intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogad-
 tatnak el. Azonkívül az
 összes hirdetési irodákban

Megjelenik mindennap
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

XIII. Leo jubileuma.

Nagybecskerek, február 20.

(X) A világnak nincs az az elrejtett zugja, melyből ezren és ezren ne zarándokolnának az örök város felé, hogy XIII. Leo pápának ötven éves jubileuma alkalmából a szentszék számolya elé hódol-tukat letegyék. Az egész katolikus világ ünnepli a szent atyát rajongó lelkesedéssel, s e tüntető hódolat a világiak részéről nem egyéb mint annak a tudata, hogy a pápa csak akkor adatott tulajdonképi hivatásának, midőn világi uralmát elveszítette.

Igaz, hogy XIII. Leo fenséges egyénisége, apostoli erényeivel és bölcs tudományosságával mindenütt szeretetet és tiszteletet ébreszt, de nem hatna a kedélyekre oly leküzdhetlen varázsszal, ha nem volna egyszerűen minden világi beavatkozásoktól távol álló pápaság tisztán egyházi hivatásának képviselője.

Nem a szent atya, de a széke mögött álló csapat nem akarja elfelejteni azt az utópiát, mely a pápa világi uralmának visszaállítását célozza. S az istenfélő környezet, mely kezét máskor csak alázatosan dörzsöli, mint udvaroncokhoz illő, ezuttal nem restelli a fát összehordani, mely ahhoz a náglyához szükséges, hol e század két nagy vívmányát: az olasz és német egységet meg lehetne égetni.

De csak ők és a kik velük együtt nagyobb hatalomra aspirálnak, táplálják e hiu reményeket. XIII. Leóról nem tételzhet fel, hogy az ő ismert szívóssága és bölcsessége egy ily romboló művet ádani tudna, melyről előre feltehető, hogy a népek ezrei ontanak egymás vérért csupán csak azért, hogy az egyház egy aránylag parányi területet visszanyerjen. S akkor is kérdés, hogy ez valóban szaporítaná-e a pápaság tekintélyét és hatalmát.

Magyarországból is odazarándokoltak, hol a szent atya áldását osztja. Nem tartozunk azok közé, kik mindannyiszor feljajgatnak, valahányszor a katolikus ember szeretetet vagy rajongást tanúsít vallásával szemben. Valljuk csak meg őszintén, hogy a világ, de a katolikusok maguk sem igazságosak e tekintetben. Minden vallásbeli erénynek mondjuk azt, ha felekezeti dolgokkal törődik, dicserjük buzgósságát, ha egyháza ügyében részt vesz, — csak a katolikus ember az „bigott“, ha templomba jár és ultramontan ha azt mondja szereti a vallását.

Mi igenis azt szeretnők ha a katolikusok épügy törődnek egyházuk és vallásuk ügyével mint a többi felekezetek, mert a vallási indifferenzizmust sem erkölcsi sem politikai tekintetben helyeselni nem tudjuk. Ámde a vallásosságot minden felekezetnél csak addig tartjuk üdvösnek, a

meddig az igazi szabadelvűséggel összeütközésbe nem jön.

Lehetnek egyes rajongók, kik tul-lépik a határt s visszaszeretnék tartani a világot, hogy ne haladjon. De hiába. A népek életében sokkal erősebben fejlődött ki a nemzeti öntudat, semhogy az államban más hatalmat tudna tünni.

Ezért nem félünk attól, hogy a magyar zarándokok egyes rajongói káros, reakzionárius irányban tudná befolyásolni a magyar közvéleményt.

A hódoló szeretettel körülrajongott szent atyát teljes szívvel üdvözlö az egész világ. Mert a béke ünnepeinek tekinti XIII. Leo jubileumát, melyben nem országok és királyok, hanem az emberiség szellemi javai felett uralkodik és öröklik.

A béke fentartása a legmagasabb hivatás, melyet a katolikus egyház feje teljesíthet. E biztos reményben tesszük le mi is hódolatunkat a szent atya trónusának számolyánál.

A képviselőház ülésrendje. A nemzeti párt egyik legközelebbi ülésén gr. Apponyi Albert szóba akarja hozni a képviselőház ülésezési idejének meghosszabbítását. Apponyi ugyanis először a saját pártja kebelében fogja indítványozni, hogy az ülések délelőtt 10 órától 3 óráig tartanak, s ha erre nézve a párt beleegyezését megnyeri, ugyanily indítványt terjeszt a képviselőház elé.

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A bálók filozófiája.*

„Ime egy tánczó dervisch!“ — susogja a magyar olvasó kör nem egy buzgó tagja bájos szomszédnőjéhez, gunyorosan oda tekintve az olvasó asztalhoz — „csakugyan egy a karavántól elszakadt tánczó dervisch“ a ki megirigylő a dévaj jó kedvet, mely a fiatal és virágkorukat élő kedélyekből tulpezeg, s mert hogy ökemét a bálózó eklézsia hívei sorából kizárta, vagy jobban mondva, föl sem vette, ugy keres kárpótlást, hogy gondolatban tánczol, filozófiáját a bálba viszi, lyrai ugrásokat visz vele végbe, nem gondolva a petrezselyemmel, mely, ha valahol, bizonyosan a bálterem sima parkettjén bőségesen terem a Minerva asszony fejszülöttje számára. — Ugyan ki is száná el magát a rokokó jelmezbe öltözött, a vizözön korából datálódó parokával frizirozott és halesontba foglalt pápaszemekkel disszített matronát egy tánczra engagirozni, ha csak a divatból kijött egykori farsangi bolond szerepére nem vásik a foga.

Bál és filozófia! akár ha valaki egy zöldszinü erényt, egy szöke erkölcsöt, vagy tarka lelkesedést, vagy egy négyszögű bált,

* Felolvasattat a magyar olvasó kör szembati felolvasó estélyén.

és köralakú könyörületességet emlitene. Bál és filozófia! Nemde furesább valami ez, mint a furesának ama furesábbnál furesább nevei, melyekkel az utolsó felolvasás a tisztelt hallgatóságot oly vidám hangulatba hozta. Hiszen azért bál a bál, hogy ott a filozófiának, és pláne a Schopenhauer-félenek nincs helye, hogy abból az élet komolysága és nyomorúsága darab időre ki van zárva, hogy mikor például egy epekedő tánczos elől egy szemesebb és világlatottabb valaki imádata lebbenő tárgyát elengaszirozta, Goethe Egmontjával vizasztalja magát egy másik sylphid karján, szólna: „Rossz kedv! ez egy idegen csepp az én véremben! Jószágos természet! dobd ki azt onnan!“

És mégis meg van a bálknak is a maga filozófiája, még pedig elméleti és gyakorlati bölcsészete, a melynek egyes tétéleire az igen tisztelt kör tagjainak becses figyelmét irányítani bátorokunk.

Ismert régi igazsága, ugyszólván első eleme a kezdetleges filozófiának, hogy mindennek, a mi létezik, meg kell, hogy legyen a maga sajátlagos célja Cél nélkül mit sem hoz elő a természet, s ha valami mégis céltalannak látszik, annak oka mi bennünk, érzéseink hiányosságában, szerepeink és észleleti eszközeink gyarlóságában, szellemi képességeink fogyatékoságában, észbeli tehetségeink korlátoltságában rejlik. Eme kezdetleges bölcséleti igazság annyira átment különösen a magyar ember vérébe, hogy cél nélküli valamit még akkor

sem képes kifejezni, mikor valójában valamit annak tart. Így mondjuk például, mi a fenének teszed azt vagy azt? a mikoron már a kérdésben magában a céltalanságot kizártnak nyilatkoztatjuk, a fenét jelezvén, más hiányában, célnak. De még eclatansabbul tűnik ki ez az igazság a báli szünetóra után, midőn egy-egy felalomból beszélő, nagyokat ásitózó mama, vagy gardedame a bálterem egyik félreeső fülkében oda sugja ünnepelelt bálprinczessének: „Ugyan mi az ördögnek tánczolsz annyit, mikor a lábaid sem bírja már?“ Ebben az idő és alkalmoszerű kérdésben is bennfoglaltatik már a cél, t. i. az ördögnek! tánczol a „kapós bálfejedelmő“, bár a dolog mélyére tekintve, kitűnnék, hogy a feslő rózsabimbó még más valakinek vagy más valaminek a kedvéért forog szünet nélkül, mint a forgó szél.

Elég az hozzá, hogy valamint gondolkodásunk minden művelete ok és okozat között mozog, és nem tudunk valamit képzelni, mely nem léteznék a térben, és létezéséhez időt nem venne igénybe, ugy a bált sem képzelhetjük cél nélkül, mely teljesen megfelel a néha nagy fáradsággal és költiségekkel járó eszközöknek, melyek annak megvalósulására felhasználtnak. A tisztelt olvasó kör tagjainak elmozogató kíséretében könnyű szerrel és rövid uton rá akadunk a kutatott célra, eltekintve attól, hogy a mai felolvasások végén zeneszó mellett amúgy is elérték a célt, a bál filozófiája nélkül is.

Mai számunkhoz a hivatalos melléklet 35. száma van csatolva.

A miniszterelnök Bécsben. Wekerle Sándor szombat este Fejérváry báró társaságában Bécsbe utazott egyenesen oly czéjből, hogy ő Felsőháznak a legújabb politikai eseményekről jelentést tegyen. A kihallgatás alkalmával a miniszterelnök, hirszerint, a király beleegyezését fogja kikérni a legutóbbi miniszteri tanácskozásokban megállapított törvényjavaslatoknak a képviselőház elé terjesztéséhez. E javaslatok közé tartozik az állami anyakönyvvezetésre vonatkozó javaslat is.

A néptanítói fizetéseket szabályozó törvényjavaslat ellen a megsértett autonóm-jogok nevében felterjesztést intézett a képviselőházhoz az aradi gör. kat. román egyházmegyei zsinat. A felirat az egyházi önkormányzati jogokra s a saját felekezeti iskolái fölötti önálló hatáskörre nézve sérelmeseknek állítja a törvényjavaslat következő intézkedéseit: „A törvényjavaslat 1. §-ában korlátozza és megszorítja autonómikus egyházunknak saját felekezeti tanítói fizetéseinek s javadalmazásának saját hatáskörében önálló megállapítására vonatkozó hatáskörét. Továbbá a tvjavaslat 11. §-ában foglalt intézkedése által egyházunknak saját felekezeti tanítói szabad választására vonatkozó és ugy az 1868. 38. t. cz., mint az 1868. 9. t. cz. alapján hozott egyház szervezési alapszabályzatunk által feltétlenül biztosított s részletesen szabályozott önkormányzati jogát s önálló hatáskörét, vagyis felekezeti tanítóinak szabad választási s megerősítési jogát nemcsak hogy lejegyeleg megsérti s megnyirbalja, hanem az ott kontemplált esetekben joghatályon kívül is helyezi. Nem kevésbé sérelmesek, helytelenek s egyházunk autonómiajával összeferheltlenek a tvjavaslat 12. és 13. §-ában foglalt azon intézkedések, melyek szerint a segélyezendő felekezeti tanítók fölötti fegyelmi biraskodást közvetlenül az államhatalom hatáskörébe utalja s egyházunknak saját, általa nagy áldozatokkal fenntartott hitelekezeti tanítói fölötti fegyelmi biraskodási jogait s önálló hatáskörét, az állam részéről felajánlott csekély áldozat árán teljesen megbenjíti, korlátozza sőt jogervényen kívül helyezi.“ Mindezek alapján azt kéri a felirat a háztól, hogy a törvényjavaslatot utasítsa vissza, illetőleg fessorolt intézkedéseit az egyházi önkormányzat teljes épségben tartásával biztosítsa.

I.

Kellem, báj, szépség! Ez az a hármasszövetség, mely az érzékek birodalmában ellenállhatatlanul hódításokat eszközöl fegyverei, ij és nyíl, célpontjuk a szív, hadi tervök az érdekeltség és figyelemébreztetés — diadaluk a tetszés, harcaterök a bálterem. Érdekeltséget kelteni, figyelmet ébresztetni — tetszeni ez első sorban a bálben nem vallott, de tagadhatatlan célja. S eme cél elérésére bőségesen nyújtja az eszközöket a jóságos anyatermeszt, no meg az izlés és szükség esetén a divat és vegytan. A mit a természet megtagadott, azt a művészet igyekszik pótolni, de még a megtagadásban is jóságosnak bizonyul, az anyatermeszt, a mennyiben soha sem érezteti gyermekével, hogy tényleg mostohán bánt el vele. — Mert a mely pillanatban a serdülő hajdon természeti fogyatkozásainak tudatára ébredne, a mely pillanatban a tetszésre vagy csak érdekeltségre való kilátás a bálterem eau de-Cologne és patschulli telített légkörében elpárologna, világfájdalmában a bálkirálynő szétbontaná művészi kézzel alkotott frizuráját, életuntóságában irgalmatlanul letépne magáról a nehéz brokát uszályos bál ruháját, és haragjában arcába ütne tollas fächerjével annak, a ki őt a bálteremben maradásra akarná bírni. Azért a tükör a legkedvesebb és legművészebb barátja marad a tetszeni vágyó ifjú kornak, mert bár mindig igazat, de soha sem kellemetlen mutat. A természet gondoskodott arról, hogy

HIREK.

— **A pápa jubileuma.** XIII ik Leo pápa 50 éves püspöki jubileumát városunk katolikus lakossága kegyelettel és a szent atyát megillető mély szeretettel és hálával ünnepelte meg. Az ünnepségek kezdetét az az egy óráig tartó zúgó harangszó jelezte, mely szombaton este hat órakor hangzott fel s szakadatlanul egy óra hosszáig tartott. Ekkor ékesítették fel a plébánia épületét is, a háromszinű magyar nemzeti zászló mellett a kétszinű pápai zászlóval. Vasárnap délelőtt a plébánia templomban két mise tartatott s ez alkalommal a római pápáról, mint az egyház egységének központjáról és sarkkövéről, ünnepi szónoklatok mondtak. A fel 9 órai mise után a magyar szónoklatot Sók Ignác, a 10 órai német szent beszédet pedig Geiger Alajos hitoktatók tartották. A 10 órai ünnepélyes nagy misén Schaffner Antal pápai praelátus pontifikált. Zenés mise azonban nem tartatott, a mi pedig ily nagy egyházi ünnep alkalmával, melyet külső pompával is ki kell fejeznie, helyén való lett volna. A mise alkalmával a pápáért külön imák mondtak, végül pedig a templomban egybegyűlt nagyszámú hívekre pápai áldás adott.

— **Vörös-kereszt.** Az országos vörös-kereszt torontálmegyei választmánya tegnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését zombori Rónay Jenő elnökle alatt. Jelen voltak: br. Baich Miláné, Steinnitzer Géza, Schwarz Mihályné, Mencer Lipótné, Eisensädter Ignác, Kokits Jánosné, Rónay Jenő, Daniel László, Fornszerk Bela, Schwarz Mihály, dr. Plechl, Mencer Lipót, Reitter Oszkár, Steinnitzer Géza, br. Hauser, dr. Brájjer Lajos és Filkovic Boldizsár titkár. Miután Rónay Jenő mint elnök a megjelenteket szívesen üdvözölte és a közgyűlést megnyitott, megnyitotta a jegyzőkönyvhitelesítőnek Mencer Lipótné és Eisenstädter Ignác né választattak meg. Ezután Filkovic Boldizsár felolvassa a titkári jelentést. Ebből

szerves teremtményei önmaguk megítélésében elnézők legyenek, és bizonyára utólag mutata az a tükör, mely a benne magát szemlélő önmaga előtt is rútnek reflektálna. — Megkapó kifejezést adott a minap Jókai a maga mesteri tollával e gondolatnak, midőn a Kisfaludy társaságban e hó 5 én felolvasott értekezésében a rút leányok létezését egyenesen tagadta. „Az ember — ugymond — nem is lehet rút, mert a benne uralkodó lelki világ visszatükröződik, az arcban, a tekintetben, s a rútnek a hatását nem engedi érvényesülni. De nem lehetnek rút leányok azért sem, mert hisz bizonyos, hogy a feketék közt azokat is, a kiket mi rútnek nevezünk, otthon bizonyára szépeknek tartják, sőt a mi a mi szemünkben a rúttságot fokozza, például az orra dugott karika, az ott a szépségnek egyik eszköze.“ Elmondja Jókai aztán, hogy Dél-Franciaországban van egy asylum, a mely a rút leányok számára van berendezve.

Csak az léphet ide be, a ki elismeri magáról, hogy „rút“, meglévén az a joga, hogy bármikor eltávozhassék, ha kijelenti, hogy ő nem érzi magát „rút“nak. A ki mint látogató bejön e rút leányok közé, az arcukat nem látja, mert el van fátyolozva épp úgy, mint Keleten.

Mindenik rút leány azt képzele magáról, hogy ő mégis csak „szébb“ a másikkal, a kinek arcakát akkor láthatja meg, ha a fátyolt erőszakkal föllebbenti. Ezen asylumban tükör nincs és mi hozzá tesszük, ha volna is, az le nem hangolná a bennlakó-

kiemeljük, hogy az elnök ádasteljes működést fejtett ki a kolera-járvány tartama alatt. Az Aradáczon kolerában elhaltak árvái javára 200 frtot adományozott. Levesosztó konyhát állított fel, mely októbertől január végeig volt nyitva. A jelentésben azon indítvány foglaltatik, hogy ezen levesosztó konyhák a jövőben állandósíttassanak, amiért a polgármester felkérendő, hogy e célra kellő helyiségről gondoskodjék. A közgyűlés ezen indítványt egyhangulag elfogadja. Egyszersmind elhatározza, hogy a nőegyleteknek, kik buzgón támogatták a vörös-kereszt egyletet, köszönetet szavaz. Jegyzőnek egyhangulag megválasztott Filkovic Boldizsár. A pénztári készlet 3552 frtra rug, ebből 218 rt a központot illeti meg. A felmentvény megadatik. Miután még tudomásul vétettek a nagybecskereki, módosi, franczföldi, katalinfalvai, lázáröldi, almási, jabukai és lajosfalvai fiók-egyletek számadásai, az egylet volt gazdájának és fáradhatlan zászlóvivőjének Várady Mihálynak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott, elnök az ülést bezárja.

— **A nagybecskereki izr. hitközség** tegnap délután tartotta tisztújító közgyűlését, mely a következőleg folyt le:

Schwarz M., a hitközség elnöke, elfoglalván az elnöki széket, a nagygyűlést megnyitja azzal, hogy a hitközségi alapszabályok 40 §-a értelmében saját, valamint az előjáróság többi tagjai nevében, tiszt-égerőli lemond. Lendületes szavakban köszönetet mond a választóknak a megtiszteltetésért és bizalomért, mely a nagy közönség iránta és az előjáróság irányában az elmúlt három év alatt tanúsított. Majd felkéri a választó bizottság elnökét, hogy foglalja el az elnöki széket. Az általános tetszéssel és lelkesültséggel fogadott megnyitó beszéd után dr. Hufferich Mór elfoglalván az elnöki széket, inti a választókat, hogy csak a hitközség érdekeit tartva szem előtt, bízzák meg azon férfiakat e fontos tisztségekkel, kik arra praedestinálva vannak. Weisz Sándor indítványozza, tekintettel azon érdemekre, melyeket a belépett előjáróság magának szerzett, válassza a nagygyűlés a választóbizottság által I. helyre kiszemelt jelölteket közfelkiáltással előjárókká. Weisz ur indítvá-

kat, mert hiszen, ha a természet az említett jótékony korrigálást és retouchirozást nem eszközölné a különféle arcképeken — folytonos defecitokkal küzdenének a bálrendezősek, aztán a szépségdíjakért még annyian sem versenyeznenek, mint az akadémianak, rendszeren ki nem szolgáltatott pályadíjakért folyamodók. Aztán nem is mindég minden bíráltnak hozzáférhetlen, ragyogó beateté azok, a kik mint bálkirálynők koronákat nyernek, sokszor a szellemes elhomályosítja vagy háttérbe szorítja a szépet, s nem egy eset szól Aesopus mellett, a ki a spiritusz nélkül szűkölködő szépségről igaz mesét beszél el. A kellem gyakran nagyobb hódításokat tesz, mint a formák szépsége, és még oly műbírálókat is oda szorít győzelemszekeréhez, a kik nem kevésbé rátartóság szakavatott műizlésőkre. S habár a széptan megdönthetetlen elvnek állítja oda, hogy „szép az, mi általános tetszik“; a tapasztalat mégis azt is tanúsítja, hogy nemcsak az tetszik általános, a mi csupán szép, s hogy a kellemmel társalgók gyakran épp oly kapósak, mint az ünnepelt szépek, kik nem egy körforgásból — kifáradtak. A bálók filozófijának elemi tantételei a mondottak alapján a következőképen fognak hangzani:

I. tantétel: A bállatogatásnak határozott célja van.

II. tantétel: A bállatogatás célja a tetszés.

És e két előzményből az a filozófiai következmény vonandó le: A ki tetszeni remél, az elmegy a bálba. A ki e reményről

nya egy lett val Schwarz pénztár gondnok Jakab J. L., József kezett jának választó pót, Eisenstein Grünfeldt Mayer gold Mihály mer Sz

kereszt vasár rendez elnöke kik a vettek lasztat Géza lenti, h iverk sz szersm gyűjtő zésére fehére lelenz határoz határoz rendőrs indítvan egylet mulatság lévén, a feloszlik.

— **XIII. Le** leuma a dok ut csanád. A püspö jelentek süljenek részvét jegy az római jegy 13 rintba kerül. A

lemond eme kö ekkép visszat otthon, vagy a szük mellett körben dög és bálí kor

Valat egyik valóság hogy a a men működ polgár barátja az em színbe bir: u szülő a pezsgő üző öny lyeke cs interme „hogy kus dis ván tá álláspok kissé több m személy

nya egyhangulag elfogadtattott s így meg lett választva közfelkiáltással I. elnöknek dr. Schwarz Mihály, II. elnöknek Mangold H. L. pénztárosnak Heufeld Sámuel, templomgondnoknak Kurländer Imre és Strasser Jakab. Előjárásági tagnak: Eisenstädter J. L., Engl Sámuel, Geiger Manó, Hiller József, Löwy Ignác, Weisz Izidor. Következett az adófelszámolási bizottság 21 tagjának megválasztása. Közfelkiáltással megválasztottak: Deutsch Ignác, Deixner Lipót, Eisenstädter J. L., Engl Sámuel, Eckstein Vilmos, Fuchs Sándor, Grün Simon, Grünfeld Lipót, dr. Hoffenreich Mór, Hubert Manó, Kurländer Imre, Kovács I. M., Mayer Henrik, dr. Mangold Sámuel, Mangold Hermann, Rosner Anton I., Reisz Mihály, Schön József, Strasser Miksa, Temmer Salamon, Weisz Sándor.

— **Fehér-kereszt.** Az országos fehér-kereszt-egylet nagybecskereki fiókja tegnapi vasárnap délután 5 órakor tartotta meg rendezévi közgyűlését Rónay Jenőné urnő elnöke alatt. Jelen voltak ugyanazok, kik a vörös-kereszt-egylet közgyűlésén részt vettek. Jegyzőkönyvhitelítőknek megválasztottak: Schwarz Mihályné és Steinitzer Gézáné. Rónay Jenőné elnök ezután bejelenté, hogy az egylet a beérkezett gyűjtő-ívek szerint 61 taggal szaporodott. Egyszermind indítványozza, hogy állandó taggyűjtő iver tartassanak. Sérvszerek beszerzésére 20 frt utalványoztatik. Az országos fehér-kereszt felkéri a fiókegyletet, hogy egy lelenz dajkaságba adását saját költségére határozza el. A közgyűlés ily értelemben határoz, a lelenz megnevezésével Reitter rendőrkapitány bizatik meg. Weisz Izidor indítványára elhatározzatik továbbá, hogy az egylet vagyonának szaporítására májusban mulatság rendeztessék. Több tárgy nem lévén, a közgyűlés az elnökség életetésével feloszlik.

— **Dessewffy püspök zarándok utja.** XIII. Leó pápa ötven éves püspöki jubileuma alkalmából Rómába tervezett zarándok ut programját Dessewffy Sándor csanádi püspök véglegesen megállapította. A püspök kieszakozta, hogy a résztvevők jelentékeny utazási kedvezményben részesüljenek, miáltal a kevésbé vagyonosak részvétele is lehetővé van téve. A menetjegy áraban bele lesz véve az öt napi római teljes ellátás ára is. Első osztályu jegy 130 forintba, második osztályu 110 forintba és harmadosztályu jegy 75 forintba kerül. A zarándokutrá április 5-én indulnak;

lemondott, az feléje sem néz a bálnak, s eme következtetés logikai helyessége pedig ekkép megokolható: Nem tetszeni, vagy visszatetszeni sokkal kényelmesebben lehet otthon, a szigoru papa, a migraines mama, vagy ha már tovább fejlődtek a dolgok, a szükmarku és blazirozott házi zsarnok mellett s a visszatetszés e bizalmas szük körben sokkal türhetőbb, mint a nem mindég és nem csak tánczczal mulató nagy báli közönség.

II.

Valamint az anyagiasság (materializmus) egyik hirneves szószólója azt a merész, de valóságban igaz állítást bocsátotta világgá: hogy a legjobb filozófia a gyomorból jön, a mennyiben, ha a gyomor szabályszerűen működik, jól emészt és a mint békés honpolgár, a reakciónak és lázadásnak nem barátja, a test ép és egészséges marad s az ember akkor mindent a legszebb színben lát, vagyis vidám világnézettel bír: ugy a legderűsebb filozófiának a szülő anyja a bál, a mennyiben jó kedv, pezsgő vidorság, elmámorító kéj és gondúzó önfeladás a bál feltűnő ismervei, melyek csak akkor homályosulnak el rövid intermezzoként, a midőn két bálfilozóf a „hogy volt“ felett kezdetben csak akadémikus disputációba bocsátkozik s nem akarván tágitani, csattanós érvekkel vitatják álláspontjuk egyedül helyes voltát, míg eme kissé hangos gondolkozásnak kézzelfoghatóbb módon vége nem vettetik harmadik személyek által. De még ezen hatásteli

jelentkezéseket Várady Árpád püspöki titkár fogad el, de jelentkezni lehet Budapesten Kiss János dr.-nál, a Szt.-István társulat igazgatójánál is. A résztvevők Budapesten gyülekeznek össze és Dessewffy Sándor csanádi püspökkel együtt április 5-én indulnak utra. A püspök gondoskodott arról, hogy a zarándokok ellátása minden kívánalomnak megfeleljen. A pápához a zarándokokat szintén Dessewffy püspök vezeti. Gondoskodva van ezenkívül arról is, hogy a kik akarnak, persze külön fizetés mellett, Nápolyba, Lorettoba, vagy Assisiba, vagy másfelé is kirándulást tehessenek. A zarándok ut iránt általában igen nagy érdeklődés mutatkozik és a csanádi egyházmegye által tervezett ezen zarándok uthoz előreláthatólag az ország minden részéből számosan csatlakoznak.

— **Szeged a regattáért.** Szeged várososa élénk figyelemmel kíséri az ottani csolnakázó egylet fejlődését, s lehetőleg igyekszik is ezt a fejlődést előmozdítani. A legutóbbi közgyűlésen is 300 frtnyi segélyt szavazott meg az egyesületnek, melyet az egyesület elnöke, Nyilassy Pál dr. már kézhez is vett. A regattisták köszönettel fogadták a város adományát, mely a jövő évre tán már meg is nagyobbodik.

— **Eljegyzés.** Feilitzsch Berthold báró, Torontálmegye egyik kiváló képzettségű eljegyzője és társadalmunk e közkeveltségű tagja szombaton jegyezte el Kolozsvárott Bánffy Dezső báró, képviselőházi elnök nagyműveltségű, bájos leányát.

— **A „Magyar Olvasó kör“** szombaton este megtartott felolvasó estélye ismét nagy közönséget vonzott a kör Rózsaszállóban levő helyiségeibe. A széksorokat nagyrészt hölgyek foglaltak el, a kik mindvégig a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel hallgatták a változatos műsort. Az estélyt Romkay Nándor alelnök nyitotta meg rövid beszéddel, majd a kör dalárdája énekelt. Ezután Klein Mór dr. főrabbi szellemes, nagyhatásu tanulmánya következett a „bál filozófiájáról“. A közönség rendkívüli érdeklődéssel hallgatta végig a pompás nyelven megírt tanulmányt, melyet a felolvasó kitűnően adott elő. Majd Schach

Szidonia urhölgy adott elő szongorán egy Liszt-rapszodiát művészettel, melyet a közönség élénken megtapsolt. Elvezetett hallgatták meg Marianovich Szilárdka kisasszony szép énekét, Romkay Nándor szavallatát és Hoitsy Jenő, lapunk segéd-szerkesztőjének egy humoreszkjét is, melyet a kör titkárja, Törös Tivadar olvasott fel. A felolvasásokat táncz követte, mely a kora hajnali órákig tartott.

— **Felhívás lótenyésztőkhez.** A torontálmegyei lótenyésztési bizottság menlovakat szándékozván községek részére vásárolni, oly kéréssel fordul a megye lótenyésztőihez, hogy a kinek eladó ménje van, azt az ár megjelölésével a bizottság elnökségéhez Zombolyára bejelenteni sziveskedjék.

— **Elhalasztott munkágyűlés.** Csernyi Jakab, Baier Mátyás és Unterreiner Ferdinánd gyűlésre hívták össze vasárnap délutánra Nagybecskerek munkásait, a melyen Unterreiner, a ki a budapesti szocialista kongresszuson nagybecskereki társait képviselte, be akart szólni kiküldetéséről. A munkágyűlést azonban az elnökség kénytelen volt elhalasztani, mert azon mindössze hatan jelentek meg.

— **Krecsányi és a „Pressburger Zeitung“.** Egy velünk külföldben barátságos lábon álló nagy hatalom, a Temesvárott megjelenő „Südungarische Reform“ ugyan csak dühbe jött, mert mi a Krecsányi szinigazgató és a „Pressburger Zeitung“ között felmerült konfliktusban ez utóbbinak adtuk igazat. Elmondja, hogy ez a lap többet követelt az igazgatótól, mint a mennyi dukált s mert Krecsányi nem adott egy jeggyel többet, lerántotta minden előadását. Idáig jó volna minden. Mi másképen értesültünk, de szivesen elhiszszük a temesvári kollegának, hogy az igaz, a mit ő mond. De miért mondja ezt nekünk ilyen ingerült, semmivel sem motivált goromba hangon? Akkor nagy dolog az, ha mi egy tőlünk eivgre is igen távol álló dologban talán csakugyan tévedtünk, hogy ezért az egész lapot kell megtámadni? A kollega ugyancsak kifogyhatott az anyagból, hogy ezért a dologért ilyen lármát csap. Erkláret mir Graf Oerindur . . .

intermezzóban is nyilvánul a bál filozófiája. Mert ha a táncznépismeiri írók szerint eredetileg nem volt egyéb, mint ima a lábakkal, ugy a táncz, egyszermind filozófiálás a lábakkal is, a mennyiben t. i. a lábakkal köszönik ez esetben a pajzán életbölcészetet s a ki eme filozófia czirkulusait megzavarja és előzményeit, már t. i. az illetet, a kedélyességet, a jó kedvet, a tisztességet bolygatja és háborgatja, annak magatartásából okvetlen le kell vonnia a következményeket, de ezt rendszerint már nem a bálteremben, hanem azon kívül teszi. S ha a görög Simonides a tánczot „néma költészet“-nek mondja, bizonyára nem gondolt azon eshetőségre, hogy egy bálbőse elfilozófiálja egyik kedvenc tánczos nőt a másik elől és ez utóbbi aztán nem éppen „néma költészet“ ben keres eme sértesért elégtételt, sőt ellenkezőleg nagyon is hangosan elmélkedik e meglepő „fordulat“ felett s az egész diszes bálközönség hallatára nyomozza a végső okokat és vitatja a kérdéseket, quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando azaz, kicsoda az a vakmerő? milyen szemtelenség! hol van, hogy moresre tanítsam, milyen nemtelen eszközökkel csalogatja el álmaim tárgyát? mi okból tette, hogyan tette? mikor tette? (I. a Seccadanari Polónyi esetet Szegeden.) A bálban a táncz korántsem öncél, mert ha az volna, akkor a tánczkezdővel egymagával is járná s két barátnő épp oly kedvteléssel lejtená a pas de deux-t, mint akár a vegyes nembeli egymáshoz illő pár, aztán a bálterem tündérvilágát, miként a Birschpfeifer-féle

„tűcs“-ök árnyéktánczában pótolná a holdvilág is, valamint a drága báltoiletet pótolhatná az egyszerű körösi lány fodros öltözéke, a belépti díjakat meg egészen meglehetne takarítani. De a bálók filozófiája nyomán más czélra akadunk, mint a pusztá táncz, lévén a táncz egymaga csak eszköz a czélhoz. A tulajdonképeni czél pedig a mulatság. Ugy hogy elmélkedésünk fonalan azon további eredményre jutunk: III. Tantétel. A tetszeni vágyon kívül még egyéb kétségtelen czélja van a bállátogatásnak. IV. Tantétel. A bállátogatás másodrangu czélja a mulatás. S emez előzményekből önként következik, hogy a ki bált látogat, az mulatni akar s a kinek a valószínűleg aratandó tetszés következtében biztos kilátása van arra nézve, hogy mulatni fog, az elmegy a bálba, az pedig, ki e tekintetben már sajnos tapasztalatokat szerzett, az kerülni fogja a fénytől eláradt báltermet, sőt még kötéllel sem hagyja magát oda vonszolni. Eme mulatás mikéntjére nézve pedig szükségtelen terjengős értekezést pazarolni, módjában lévén a nyájas hallgatóság tulnyomó részének a felolvasások után meggyőződnie arról, hogy az ilynemű mulatás lehet kétféle, tárgyi és személyi. Tárgyi, a mennyiben az érzékekre hat, az idegeket izgatja és csiklandozza, személyi, a mennyiben a személyek iránt, a kikkel mulatni vágyunk, kisebb, vagy nagyobb mérvben érdeklődünk. A bál filozófiája a mondottaknál fogva a következő tantételeket is szolgáltatja:

— **A magántisztviselők mozgalmá.** A magántisztviselők országos mozgalmát indították meg, mely főleg a nyugdíjalap létesítését célozza. Mert — egész helyesen — nagy bajnak tekintik, hogy nincs menedékük akkor, amikor már munkára képtelenek, nincs nyugdíjintézetük. A fővárosi magántisztviselők tehát megindították a mozgalmat és egy nagy-bizottságot alakítottak, mely részben fővárosi, részben vidéki magántisztviselőkkel áll. A bizottság felkéri a vidéki kartársakat, hogy szervezkedjenek ők is, alkossanak minden városban egy vidéki előkészítő bizottságot és válasszanak egy bizottsági elnököt, ki az ő kívánságai, nézeteik képviselője, szószólója legyen. A vidéki bizottság elnöke egyszerűen a központi szász bizottság tagja, ki, mint ilyen állandó összeköttetésbe lép az előkészítő bizottság elnökségével Budapesten. E hó 27-én pedig értekezletet fognak tartani, melyben a további teendőket fogják megbeszélni. A szász bizottság Budapesten, a Páris szállodában tartja üléseit, és azonnal válaszol a hozzá intézett kérdésekre.

— **A szerelmes eselődéleány.** Nem ivott marólugot, sem a javasasszonyhoz nem foyamodott, hogy a kedvese szerelmét biztosítsa, hanem apró ajándékokkal akart neki kedveskedni. Csak az volt a baj, hogy az ajándéktárgyakat: szép himzett ingeket, ezüst dohánytartót, selyem esernyőt nagyon rövid úton szerezte: a gazdájától lopta. A rindórság most már valószínűleg megtöri a szerelmes leányt tani tani arra, hogy nagy bolondság a szerelme és a szeretőnek csak igaz portékával szabad kedveskedni.

— **Esküvő a halál küszöbén.** Molnár Sándor temesvári rendőr hosszú ideig közös háztartásban élt Modrovics Rozával, s viszonyuknak három gyermek volt a gyümölcse. Molnár az utóbbi időben folyton betegeskedett, és szombaton ennek betegsége roszra fordult. Érezte közeli halálát, és lelkész kívánt, a kinek meggyónja bűneit. A lelkész eljött a beteg ágyához és feladta neki az utolsó kenetet. Ezután a haldokló Molnár elhaló hangon kérte a lelkészt, hogy teljesítse utolsó kívánságát: eskesse össze Modrovics Rozával, aki neki

V. tantétel. Bálon jól mulatunk, ha kellemes érzéki benyomást teszünk vagy nyerünk.

VI. tantétel. Bálon akkor mulatunk igazán valójában, ha azon valaki bennünket különösen érdekel. Ezeket a bálfilozófiai tantételeket pedig semmiféle szofizmákkal nem fogja ember fia valaha megdönthetni.

III.

Eddig a bálók derűs, vígságot kisugárzó oldalát tekintettük, kutattuk céljait s azok oly csábos alakokban tüntek fel előttünk, hogy Anakreonnal szólhatnánk: „Ha öreg ember tánczol, csak hajára nézve aggastyán, de lelkére nézve fiatal.“ S ha a nevető filozófus szavának hitelt adhatunk: „Róma a táncz által lett népessé, mert a szép Sabinnők nehezen jutottak volna a kelep-czébe, ha a rómaiak tánczvigalmat nem rendeztek volna.“ De a bálók filozófiája komoly dolgokat is tanít, lévén a bálnak napjainkban nagyon is komoly háttere. — Korunk a humanizmus korszakának nevezi magát előszeretettel, mohón ragad meg minden alkalmat, hogy az ember szeretet cselekedeteivel enyhítse a nyomort, mely a társadalom alapjait, a föld úregeiben tanyázó örök módjára rágdicsál, kien-gesztelni igyekszik a hajléktalant, ki késő éjjel után keres meg menedéket, midőn a bálról haza hajtó kocsik mellette elrobog-nak és a járda sarát ronda zubonyára fecskendezik, korrigálni törksszik az aránytalanságot, mely földi javak dolgában a társadalmat folytonos forrongásban tartja s eme nemes célra minden oly eszközt használ föl, mely a kellemest a hasznosnál egybeköti. E szempont vezérli a különféle egyesületeket, hogy jótékony célú bálakat, estélyeket, táncmulatságokat rendezzenek,

hosszabb idő óta hűséges társa, részt vett az örömeiben, részt vett a bánatában. A lelkész teljesítette a kívánságát, s Molnár két órával az esküvő után meghalt.

— **Késedelmes vasuti áruszállítás.** A hófúvások óta megtorlódott áruk elszállítása körül súlyos késedelmek voltak a vasutakon és többek közt nagy panasz volt a hmvásárhelyieknek, hogy onnét liszt szállítmányait január 18-ikától fogva nem továbbították Ausztriába, Cseh- és Morvaországba. Sürgönyföltejesztést tett ez ügyben a szegedi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszterhez és kérte, hogy a vásárhelyi állomás számára engedélyeztessék a brucki segély-utirány. A miniszter azonnal rendelkezett e kérés értelmében, és ennek folytán febr. 16-ikától kezdve Vásárhelyről is Bruck felé továbbítják az említett szállítmányokat.

— **Jönnek a farkasok.** Bozics Pál nagybaromi napszámos furlangos módon lopta ki Gvozdics Tamás paraszt gazdának 257 forintját. Mikor ugyanis a pusztá szentmihályi országuton együtt mentek hazafelé, Bozics eszeveszetten kezdett kiabálni: jönnek a farkasok, s elkezdett futni egy esőszgunyhó felé Gvozdics nyomon követte, s Bozicscsal együtt a gunyhó mélyében meghúzódott. Harmadfel óráig időztek együtt a gunyhóban, azután erős parolázások közt bucsut vettek egymástól. A jámbor Gvozdics csak hűséges társának távozása után jött azon gyászos tapasztalatra, hogy 257 frtja, ezüst zsebórája és zsebkendője is eltűnt Bozics csal egyetemben, kinek ez időszertint való tartózkodási helye iránt most Gvozdics könnyen megmagyarázható okokból élénk érdeklődéssel viseltetik.

Irodalom és művészet.

* **A népszínház ujdonsága:** „A Próbát házasság, mint a budapesti lapok írják, sikert aratott. A darab nem énekes színmű ugyan, mint a színlap hirdeti, de afféle bohóság s a közönség ki nem fogy a kacagásból. A siker oroszlan része Küry Klára kisasszonyt illeti, a ki e darabban magyar népdalokat énekel s valósággal elragadta a közönséget elragadó kedves játékával.

ugy hogy különösen a farsangi idényben nincs kör, társulat, egyesület vagy társaság, a mely jótékony célra nem tánczoltatná meg a közönséget. Érdekes a tekintetben a párbeszéd, melyet egy serdülő pipiske és idősebb társnője között folyt? Mulattál e édesem már sokat ez idén? Oh! nagyon jól és sokat. Tánczoltam én már a nögyeletnek, a tűzoltóknak, a hajósoknak, a kereskedőknek, az iparosoknak, az orvosnővendékeknek, tánczoltam a jogászoknak, a katonatiszteknek, a tisztviselőknél, a polgároknak, sőt még a filozófusoknak is, tánczoltatnék még a pinczerek, még a munkásoknak is, de az már nem chic.“ S ha az evangélium szerint adakozás tekintetében a bal kéz ne tudjon arról, mit tesz a jobb kéz, a bálkodás szerint a bal láb ne tudjon arról, kinek tánczol a jobb láb, mert a bálnak meg van a maga gyakorlati filozófiája, a minél a következményeit a maguk számára levonják a szegények és ügyefogyottak, a kiknek a tánczrend kiadási notizkönyvvé váland, a mennyiben a keringő, sőt még az ez alkalommal árult petrezselyem is a konyhának jut, a négyesreggelit, ebédet, uzsonnát és vacsorát, a polka masurka a gyermekeknek lábra való, a nagyon is befűtő souppé csárdás pedig fűtésre való hoz. A bálóknak gyakorlati filozófiája van, tételei pedig így fognak hangzani. VII. tantétel. Bálon az ember jó tánczosnak, kedves mulattatónak bizonyul. VIII. tantétel. Bálon az ember jó embernek is bizonyul. Azért a tánczó és nem tánczó, a bálózó és nem bálózó közönségre nézve legnagyobb értékkel bírhat a jótékony célú bál. S a bálók ilyen filozófiája nem lesz pusztá szürke theória, hanem megbecsülhetlen gyakorlati haszonnal is jár.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése február 20-án.)

Budapest, febr. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőházban folytatták a tisztviselői fizetések szabályozására vonatkozó törvényjavaslat részletes tárgyalását, majd a két kimutatást, melyek közül az első miniszteriumonként felsorolja minden egyes tisztviselői állás fizetési osztályát, a másik pedig ugyanazok lakpénzével foglalkozik és kimondja: hogy oly városokban, melyek az I—III. katonai lakbér-osztályokba tartoznak, a budapesti lakpénz 70%-át; olyanokban, melyek a IV—VI. katonai lakbér-osztályokba tartoznak, a budapesti lakpénz 60%-át; olyanokban végül, melyek a VII—X. katonai lakbér-osztályokba vannak sorozva, a budapesti lakpénz 50%-át kapja lakpénz fejében minden tisztviselő. Lapunk zártakor a képviselőház még tárgyalta e törvényjavaslatokat.

Wekerle a királynál.

Budapest, február 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy a király tegnap fogadta a magyar miniszterelnököt. A kihallgatás huzamosabb időt vett igénybe, mert a miniszterelnök bemutatatta a legmagasabb jóváhagyás végett a zsidók recepcziójára vonatkozó törvényjavaslatot és végleges előterjesztést tett a polgári anyakönyvvézetésről. Eme törvényjavaslat lényege abban kulminál, hogy csak a szülők vallását keli beiktatni, abból a gyermekek vallása önként következik. Végre a miniszterelnök ahhoz is megnyerte a király beleegyezését, hogy a polgári házasság hozandó törvényjavaslat tárgyalása a jövő ülészakra halasztassék.

Katolikus nagygyűlés.

Budapest, február 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Sopronból táviratozzák, hogy ott ma délelőtt megtartották a katolikus nagygyűlést, melyen mintegy hatszázan vettek részt. A gyűlés üdvözlő táviratot küldött a pápához, a királyhoz, a hercegprimáshoz és Zalka püspökhöz. XIII. Leó pápa Galimberti nuncius által áldását küldte. Öt határozatot hoztak: a kath. autonómia, nevelés szükségessége, egyleti élet szervezése, katolikus sajtó és kath. sérelmekről. Délben banket volt.

Kossuth Lajosnál.

Budapest, február 20. (A „Torontál“ ered. táv.) Három horvát lelkész látogatást tett Kossuth Lajosnál, a ki kijelentette látogatói előtt, hogy sokat dolgozik ugyan naponta, de azért szemei javulni kezdenek, ellenben napról-napra nagyobb hall.

Az „Extrapost“ a kormány magatartásáról.

Budapest, febr. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az Extrapost jelenti, hogy a magyar kormány a kultuszminiszterium budgetjének tárgyalása alkalmával kerülni akarja a valláspolitikai vitákat. Apponyi hajlandó erre, de Eötvös Károly, Polónyi Géza és Ugron Gábor nagyobb szabású discussiókat akarnak inncenzirozni.

Egy bankár halála.

Budapest, február 20. (A Torontál eredeti távirata.) Berlinből jelentik, hogy Bleischroder híres berlini bankár ott tegnap este meghalt.

Egy szenzációs párbaj utójateka.

Budapest, február 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Babó Emil országgyűlési képviselő, Polónyi Gézának megbizottja, levelet intézett Polónyihoz, melyben arra kéri, hogy a Secadanari főhadnagy elleni becsületbeli eljárás megindíthatása céljából az ezredeshez címezve nyujtsa be kompromittáló iratait. Polónyi erre a szegedi lapok útján közzé tesz egy nyílt levelet, melyben leírja a való tényállást és azt az ezredes rendelkezésére bocsátja. Polónyi levelében reasumálja azokat a pontokat, melyek a főhadnagy eljárását diszkvalifikálják. Ezek közül legsúlyosabb, hogy a főhadnagy egy tiszt társával szövetkezve, kardjukat egy darabon fenyegetőleg kihuzva, egy mitsem sejtő fegyvertelen ifjút hátulról inzultált.

A Panama pör.

Budapest, febr. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy Reinach báró irataiból utólag kitűnt, hogy olyan miniszter is kompromittálva van a Panama-ügyben, akit a törvényszék felmentett, kitűnt az is, hogy Lesseps, Floquet volt miniszterelnöknek 300,000 frankot adott a Panama pénzéből. Az ügynek ezen fordulata óriás szenzációt keltett s egész Páris csak a megtalált irat kompromittáló tartalmáról beszél.

REGÉNY-CSARNOK.

Málnássyné.

— Elbeszélés. —
Irtá: Scossa Dezső.

6-dik folytatás.

Sajátságos dolgok szivárogtak ki erről a konferenciáról. A kis doktor sarokba lett szorítva, megkritizálva, kihallgatva s végül asszal a lesújtó itélettel elbocsátva, hogy ilyen kevés ismerettel nem érdemli meg a doktori kalapot, a mivel tényleg nem is birt, mert csupán mint felcser választott meg megyei tilogussá. Beszélték aztán, hogy a professzorral folytatott értekezletből verejtékes homlokkal került elő, hogy az hű assistenseit, a javas asszonyokat rövid uton kikergette, György urat kiszabadította izasztó kötelekeiből, az ablakokat felrántotta, a sok kenőcsöt, kulimászt kihajigálta és aztán tartott nagy prelectiót a ligmentum talianicum felreccsavarodásáról, az az os nasicularától félre csuszott astragalusról és végre a cardialgicus neurosenak dioptricus jeleiről, vagyis nyilvánvalóvá tette, hogy a jelenlevő betegség nem egyéb mint

szivbaj, a mit a kis doktor a beteg lábában keresett.

Nosza egész Péterfalva kaczagott e fölött a tréfának beillő történet fölött. Csak a Málnássy házra borultak komoly napok. A professor doktor elutazott, a szép asszony sirt és György ur, emeletnyi magas párnára támaszkodva, komoran tekintett végig fekhelyén. Nem vágyott egyébre, csak nyugalomra, nem rendelték számára mást, csak nyugalmat és éppen azt nélkülözötte.

Amint végig tekintett ifju nejeén, a ki sohasem távozott mellőle, a szájalom fogta el szivét annak jövője iránt. Onnaga sem bizott felgyógyulásában s a tudós doktor szavai rémekkent jártak mindig előtte:

— A baj idült és nagyon előrehaladt stadiumban van, óvakodjék minden felindulástól, mert egy pillanat kell csupán és mindennek vége van.

Azután egy egy délutáni csendes álomból felébredve rajtakapta feleségét a mint mellette könyezik. Annak talán még komolyabb dolgokat mondott az orvos. Nem volt tehát idő a halogatásra. Cselekedni kellett. És azontul nap nap után, a délelőtti órákban megjelent tekintetes Karándy Dániel tabularis fiskális, a családnak és ügyvivője és zárt ajtókkal mellett értekeztek, míg a magával hozott patvarista naphoszant körmölt, vagy futkosott és megint visszatért nagy peccetes irásokkal, vastag aktacsomókkal, a melyekből a beteg ágya körül egész kiállítás volt már felhalmozva.

— Mit csinálnak odabenn? — kérdezte meg egy izben a szobaleány a mindig siető patvaristától.

Testamentumot!

És mire tekintetes Karándy Dániel ur elmaradt a háztól s a sarkantyus csizmás hajdu elvitte az összehordott irásokat, Málnássy György urnak is jobbra fordult az állapotja.

Az idő újra észre fordult. A nap sugarai halványan rezegtek be az ablaktáblák hasadékaiban, a kert fái sárgulni kezdtek a levelek, a madarak messze költöztek meghitt fészkeikből, A beteg lelke elborult ezen a látványon.

A sárka tarló emlékeztet reá, hogy a veritéksepek megtermették kalászaikat, a a munka learatta jutalmát. A lehulló levelek, hogy árnyékot nyujtottak az elfáradot taknak. Hát az élet össze nem ilyen-e? Hányan vannak, kiknek mult éveik nem ismertek vetést és aratást, szivük nem hasonlít a learatott szántóföldhöz, parlagon hevert az és nem hozott sem nekik, sem másoknak semmit. Hulló hajszálaik csak a vénséget jelentik és nem tesznek a szeretet édes gondjáról bizonyoságot. Élet volt az is, mely így folyt, halál az is, mely az ilyen sziv verését állította meg; de minő élet, minő halál!

És az elmúlás gondolatai összehasonlításokra vezették. Vajjon az ő elele is így fog-e elmúlni nyemtalan? Kevés kellemes emlék kötötte ifjukorához, csak az a két év volt gyönyörökkel megaranyozva, a melyet neje oldalán élt át. Nézte, csodálta és újra csak reá irányult figyelme. Aranka ott repesett körülötte, csak szemei beszéltek, azokból ragyogott a boldogság, az öröm s mikor György ur gyöngéden megfogva kezét magához vonta őt, szöke fejecskéjét bizalmasan hajtotta vállaira s nem egyszer elszunyadt, akár a gyermek, szülője karjaiban.

Egy késő délutánon aztán arra ébredt, hogy férje sűrű, mély sóhajokat vesz, zihál. Rémülten futott ki, hogy az orvost előhi vassa. Ee mire az eléjött, mindennek vége volt már Málnássy György ott fektett élet-telenül, ifju neje mellette térdelt zokogva, mintha csak az elröppent lelket akarná visszakönyörögni.

Igy lett a szép ifju nőből korai özvegy. Gazdag, irigyelt a világ szemében, vigasztalhatlan, boldogtalan a valóságban. Nem érezte magát úgy, mintha ismét fiatal leány volna, azzal a különbséggel, hogy édes emlékei vannak, fájdalma őszinte volt, melyet magába zárt, mintha csak élvet találna a szomorkodásban.

(Folyt köv)

VASUTI MENETREND.

Ervényes 1892 október 1-től.

Menetrend a Nagykikinda—necskeréki vasútvonalon

Nagy-Kikinda—Nagy-Becskerék.		3512	3514	3502
		v. v.	v. v.	sz. v.
		I.	II.	III.
		osztály	osztály	osztály
Budapest ind.		6.30	8.25	2.35
Temesvár		9.50	11.30	4.00
Nagy-Kikinda		3.05	4.05	7.20
Karlova		4.09	4.46	8.04
Beodra		4.28	4.57	8.19
Török-Becse—Aracs		5.36	5.36	9.02
Kumán		6.06	5.56	9.22
Melencze		6.40	6.15	9.42
Ellemér		7.09	6.34	10.01
Nagy-Becskerék		7.33	6.51	10.18
Versecz	érk.	11.59	—	—

Nagy-Becskerék—Nagy-Kikinda.		3501	3511	3513
		sz. v.	v. v.	v. v.
		I.	II.	III.
		osztály	osztály	osztály
Nagy-Becskerék	ind.	5.50	12.00	7.20
Ellemér		6.08	12.21	7.44
Melencze		6.30	12.51	8.06
Kumán		6.46	1.11	8.37
Török-Becse—Aracs		7.11	1.49	9.19
Beodra		7.45	2.24	10.04
Karlova		7.56	2.42	10.22
Nagy-Kikinda	érk.	8.36	3.30	11.13
Temesvár		—	5.20	4.24
Budapest		1.30	—	7.10

Menetrend a Torontáli helyi érdekű vasutak vonalain

Versecz—Nagy-Becskerék.		3647*	3601	3611
		v. v.	sz. v.	v. v.
		I.	II.	III.
		osztály	osztály	osztály
Versecz	Temesvár ind.	—	—	12.00
Versecz-Rét		5.50	2.20	—
*Temes-Paulis		6.03	2.32	—
Bethlen-Tanya		6.11	2.42	—
*Szivattyutelep		6.22	2.55	—
*Loudon-Tanya		6.29	3.04	—
Nagy-Margita		6.37	3.13	—
Zichyfalva		6.49	3.25	—
Györgyháza		7.01	3.40	—
Szécsényfalva		7.16	3.57	—
*Ó-Lécz		7.24	4.07	—
Kanak		7.33	4.19	—
Bóka		7.49	4.38	—
Szécsány	érk.	8.00	4.52	—
Párdány l. alul.		—	—	—
Szécsány	ind.	4.01	8.10	5.07
Szárca		4.21	8.24	5.24
*Lajosmajor		4.41	8.37	5.37
*Pusztá-Kenderes		4.50	8.43	5.46
Lázárföld		5.01	8.51	5.57
Nagy-Becskerék-Bégapart		5.32	9.15	6.31
Nagy-Becskerék		—	—	6.33
Nagy-Kikinda		8.36	—	11.13
Budapest		1.20	—	7.01
Temesvár	érk.	—	—	4.24

Nagy-Becskerék—Versecz.		3602	3612
		sz. v.	v. v.
		I., 2., 3. o.	o.
Budapest	ind.	6.30	—
Temesvár		9.20	—
Nagy-Becskerék		8.15	—
Nagy-Becskerék-Bégapart		8.22	4.10
Lázárföld		8.50	4.43
*Pusztá-Kenderes		8.56	4.51
*Lajosmajor		9.2	4.59
Szárca		9.16	5.23
Szécsány	érk.	9.29	5.38
Szécsány	ind.	9.44	5.53
Bóka		9.57	6.08
Kanak		10.14	6.25
*Ó-Lécz		10.23	6.40
Szécsényfalva—Ráros—Istvánvölgy		10.32	6.57
Györgyháza		10.42	7.11
Zichyfalva		10.54	7.36
Nagy-Margita		11.09	7.55
*Loudon-Tanya		11.18	8.04
*Szivattyutelep		11.28	8.13
Bethlen-Tanya		11.39	8.27
*Temes-Paulis		11.47	8.37
Versecz-Rét		11.55	8.46
Versecz	érk.	11.59	8.50
Temesvár		3.16	—

Szécsány—Párdány.		3702	3712
		v. v.	v. v.
		II.	III.
		osztály	osztály
Szécsány	ind.	9.34	5.48
Módos		9.56	6.15
*Fény		10.07	6.27
Párdány	érk.	10.18	6.39

Párdány—Szécsány.		3713	3711
		v. v.	v. v.
		II.	III.
		osztály	osztály
Párdány	ind.	7.00	3.50
*Fény		7.13	4.03
Módos		7.27	4.18
Szécsány	érk.	7.50	4.41

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óráig 59 percig — a percek számjegyeinek aláhuzása által (6.00—5.59) vannak megjelölve.
A *-gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételesen fel- vagy leszállás végett áll meg.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.
Főmunkatárs: Jurkovic Aladár.

H i r d e t é s e k.**Pleitz Fer. Pál****könyv- és könyomdája****Nagy-Becskeken**

Uri-utcza 276-4. szám alatt

ajánlkozik mindennemű

nyomtatványok

gyors és ízléses elkészítésére.

Nagy raktár

mindennemű

nyomtatványokból.